

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande och till miljöutskottet för utlåtande.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd) (RP 138/2018 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- miljöutskottet MiUU 11/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Ilpo Helismaa, inrikesministeriet
- gränsbevakningsöverinspektör Pertti Normia, inrikesministeriet
- regeringssekreterare Teija Pellikainen, försvarsministeriet
- miljöråd Matias Warsta, försvarsministeriet
- regeringssekreterare Merja Huhtala, miljöministeriet
- räddningsdirektör Veli-Pekka Ihamäki, Brandskyddsfonden
- utbildningsdirektör Minna Hirvonen, Räddningsinstitutet
- överste Ali Mättölä, Huvudstaben
- direktör Harri Juvonen, Finlands miljöcentral
- räddningsdirektör Vesa Parkko, Kymmenedalens räddningsverk
- utvecklingschef för räddningsväsendet Vesa-Pekka Tervo, Finlands Kommunförbund

Betänkande FvUB 19/2018 rd

- räddningschef Juha Virto, Egentliga Finlands räddningsverk
- utbildningschef Pasi Uurasmaa, Finlands Brandbefälsförbund
- direktör Karim Peltonen, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland SPEK
- ordförande Jaakko Pukkinen, Föreningen Suomen pelastusjohtajat
- verksamhetsledare Isto Kujala, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- Trafiksäkerhetsverket
- Södra Österbotten närings-, trafik- och miljöcentral
- Finans Finland
- byggnadsråd Pekka Rajajärvi.

Inget yttrande av

- WWF Finland.

PROPOSITIONERNA

RP 18/2018 rd

I propositionen föreslås det att räddningslagen, lagen om Räddningsinstitutet, lagen om brandskyddsfonden och vissa andra lagar ändras. Största delen av ändringarna följer av lagstiftningen om inrättande av landskap samt verkställande av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter.

I räddningslagen görs dessutom ändringar som gäller bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, lämnande av bistånd till utlandet vid räddningsinsatser och mottagande av internationellt bistånd, avgifter som tas ut för felaktiga larm från brandlarmanläggningar, utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt inrättandet av skyddsrum. Systematiken för de bestämmelser som gäller befolkningsskydd förtydligas.

I lagen om Räddningsinstitutet görs vissa preciseringar i fråga om Räddningsinstitutets uppgifter och i lagen om brandskyddsfonden görs vissa preciseringar när det gäller styrningen och övervakningen av Brandskyddsfonden.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, krav på utbildning för personal i bisyssla och avtalspersonal inom räddningsväsendet samt befolkningsskydd och inrättande av skyddsrum föreslås dock träda i kraft redan den 1 januari 2019. Även lagarna om ändring av sjöräddningslagen, miljöskyddslagen för sjöfarten och lagen om Räddningsinstitutet avses träda i kraft den 1 januari 2019.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

RP 138/2018 rd

I propositionen föreslås det att regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar ska kompletteras.

De föreslagna paragraferna gäller ändring av räddningslagen och vissa andra lagar och de ska ändras på så sätt att de hänvisningar som anknyter till landskapsreformen stryks. Därmed kvarstår det nuvarande rättsläget till denna del.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Målet med den ursprungliga propositionen (RP 18/2018 rd) var att införa de ändringar i räddningslagen och vissa andra lagar som hänger samman med att landskapen inrättas, landskapsreformen verkställs och statens uppgifter för tillstånd, styrning och tillsyn omorganiseras. Den 20 september 2018 lämnade regeringen en kompletterande proposition (RP 138/2018 rd) till riksdagen där regeringen föreslår att de föreslagna ändringarna om landskapsreformen stryks.

Samtidigt behandlar riksdagen en proposition med förslag till lag om ordnande av räddningsväsendet (RP 16/2017 rd) som hänger samman med landskapsreformen. Vidare lämnade regeringen den 22 november 2018 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 240/2018 rd). I den propositionen föreslås det att de ändringar med anledning av landskapsreformen som ingår i den ursprungliga propositionen förs in i räddningslagen och de andra lagarna som ingår där.

Utskottet framhåller att räddningslagen (379/2011) från 2011 på kort tid har ändrats utifrån ett flertal propositioner. Dessutom kommer räddningsväsendet att omorganiseras när landskapen införs. Av dessa skäl måste det göras en bedömning av hur räddningslagen fungerar i sin helhet. Enligt uppgift kommer det nästa år att starta ett projekt för att revidera räddningslagen i grunden, vilket utskottet välkomnar. Vid utfrågningen av sakkunniga lyftes ett flertal enskilda ändringsförslag fram, och de bör bedömas närmare när den genomgripande revideringen av räddningslagen bereds.

Efter att den kompletterande propositionen lämnades består det viktigaste innehållet i de aktuella propositionerna av ändringar i bestämmelserna om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal inom räddningsväsendet och byggande av skyddsrum i räddningslagen. Också sjöräddningslagen, miljöskyddslagen för sjöfarten, lagen om brandskyddsfonden och lagen om Räddningsinstitutet föreslås bli ändrade och lagen om bekämpning av oljeskador föreslås bli upphävd.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med de synpunkter och ändringsförslag som framgår nedan. Dessutom före-

Betänkande FvUB 19/2018 rd

slår utskottet att de lagförslag förkastas som enligt utskottet bör styrkas i den kompletterande propositionen. De ändringsförslagen ingår i en proposition (RP 240/2018 rd) som utskottet kommer att behandla senare.

Bekämpning av oljeskador och kemikalieskador förorsakade av fartyg

Den högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor hör för närvarande till miljöministeriet, och regeringen föreslår att befogenheten lyfts över till inrikesministeriet. Bekämpningen av dessa skador ska enligt förslaget i fortsättningen ingå i räddningsväsendet enligt räddningslagen. Det innebär att inrikesministeriet också kommer att ha hand om den nationella beredningen och organisationen av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt att samordna arbetet så att miljöministeriets förpliktelser inom miljöskyddet vid bekämpning och utveckling av bekämpningen kan beaktas.

Bekämpning, utbildning och utveckling inom området oljeskador och fartygskemikalieolyckor flyttas över från Finlands miljöcentral till Gränsbevakningsväsendet. Gränsbevakningsväsendet kommer att leda de bekämpningsinsatser till sjöss som avses i förslaget. Räddningsverksamhet inom ett område för räddningsväsendet, bland annat i skärgården och vid stränder, leds i sin tur av den lokala räddningsmyndigheten.

Ändringarna avser att förbättra miljösäkerheten till havs. Dessutom ingår det i förslaget att skapa en mer kostnadseffektiv och tydligare operativ ledningsstruktur för att bekämpa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Ledningsstruktur ska på ett mer diversifierat sätt utnyttja myndigheternas ledningsförmåga, verkställande kapacitet och specialkompetens. Utskottet framhåller att Gränsbevakningsväsendet har långvarig och även internationell erfarenhet av verksamhet till sjöss. Därmed har Gränsbevakningsväsendet goda förutsättningar att ta hand om uppdraget.

Enligt förslaget ska Gränsbevakningsväsendet ha hand om ledningen vid bekämpning av fartygs-oljeskador och tillsätta räddningsledaren för skador på öppen fjärd inom finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon. Vidare utnämner Gränsbevakningsväsendet en allmän ledare som ska upprätthålla lägesbilden och samordna verksamheten. Räddningsmyndigheten i sin tur leder bekämpningen vid kusten och i skärgården och är allmän ledare i relation till övriga myndigheter som deltar i insatserna.

I sitt utlåtande (MiUU 11/2018 rd) om den ursprungliga propositionen (RP 18/2018 rd) påpekar miljöutskottet att det vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor på öppet hav i dag är samma bekämpningsledare som svarar för insatsen från början till slut. Det vill säga ledaren svarar för bekämpningen ända till dess att hen bestämmer att ledningsansvaret förs över på den kommunala myndighet som svarar för efterbehandlingen. Vid bekämpning av oljeskador är det av största vikt att med effektiv initial bekämpning förhindra att det uppstår kostnader vid efterbehandlingen. Vid skador ute till havs rör sig utsläpp vanligen från öppna havet mot skärgården och överskrider därmed de ansvariga myndigheternas befogenhetsgränser. I sådana fall kan de myndigheter som är i insats ha divergerande synpunkter på hur resurserna ska användas i olika delar av bekämpningsområdet. Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden ska enligt förslaget upprättas under ledning av Gränsbevakningsväsendet och i

Betänkande FvUB 19/2018 rd

samarbete med räddningsverken. Miljöutskottet understryker i sitt utlåtande att den exakta områdesfördelningen och gränsområdena i planen spelar en stor praktisk roll.

Precis som miljöutskottet anser förvaltningsutskottet det viktigt att arbetsfördelningen och ledningsansvaret mellan myndigheterna i fortsättningen är så tydlig som möjligt. I detta sammanhang framhåller utskottet också att målet med propositionen med förslag till lag om ordnande av räddningsväsendet (RP 16/2017 rd) är att utveckla i synnerhet styrsystemet inom räddningsväsendet; propositionen ingår i landskapsreformen. Systemet ska i högre grad än i dag möjliggöra nationella och samordnade verksamhetsmodeller och gemensamma informationssystem i hela landet. Vidare understryker utskottet att ledningsansvaret för läget inte flyttas över inom systemet för räddningsväsendet. Räddningsledarna kan inom de områden som de ansvarar för leda läget samtidigt och dessutom för sin egen del fatta beslut om att inleda eller avsluta räddningsverksamhet. Vid stora skador är det den räddningsledare som utses av Gränsbevakningsväsendet som är allmän ledare om läget kräver det vid bekämpningsinsatser på öppet hav. Den allmänna ledaren ska uppdatera lägesbilden och samordna verksamheten.

Bestämmelserna om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) föreslås bli flyttade över till räddningslagen, men med hänsyn till arbetssätt och ledningssystem inom räddningsväsendet. Vidare motsvarar definitionerna på fartygsoljeskada, oljeskada, fartygskemikalieskada och efterbehandling i 2 a § i räddningslagen innehållsligt den nuvarande definitionen i lagen om bekämpning av oljeskador. Enligt utskottet är det viktigt att se till att räddningsmyndigheterna inte alltför tidigt för över uppdraget på den myndighet som svarar för efterbehandlingen, det vill säga kommunen.

I nuläget utnyttjas räddningsväsendets egna ledningssystem inte alltid fullt ut eftersom bekämpningsmetoderna vid olje- och kemikalieskador avviker från det som tillämpas i övrigt inom räddningsväsendet. Ändringen beror alltså på att de ledningssystem och ledningscentraler som tagits fram för räddningsverksamheten inom Gränsbevakningsväsendet respektive räddningsverken ska utnyttjas bättre vid bekämpning av miljöskador. Inte heller de operativa uppdragen passar längre naturligt in i verksamheten på Finlands miljöcentral, som i första hand är tänkt att vara ett forskningsinstitut.

En arbetsinsats motsvarande fyra årsverken flyttas över från miljöförvaltningen till inrikesministeriets förvaltningsområde, och rent konkret till Gränsbevakningsväsendet. Den föreslagna lagen innehåller inga särskilda bestämmelser om personalöverföringar inom staten, utan i överföringar mellan statliga ämbetsverk följs principerna i 5 a–5 c § i statstjänstemannalagen. Huvudregeln är att tjänster och de tjänstemän som utnämnts till tjänsterna överförs till samma ämbetsverk som arbetsuppgifterna överförs till. Utskottet understryker vikten av att följa god personalpolitik vid överföringar av personal.

I fortsättningen kommer miljöförvaltningens kompetens inom miljöområdet att kunna nyttiggöras dels vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieskador, dels vid planering och utveckling av bekämpningsinsatser. Exempelvis enligt 35 § 2 mom. i den föreslagna räddningslagen ska en sakkunnig inom miljöskyddet kallas till den ledningsgrupp som inrättas för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor, påpekar utskottet. Enligt uppgifter till utskottet är tanken att en sakkunnig ska höras oberoende av om en särskild ledningsgrupp inrättas eller

Betänkande FvUB 19/2018 rd

inte. I motiven till bestämmelsen sägs det att miljöskyddsaspekter kan behöva beaktas också när det ska fattas beslut om att avsluta räddningsverksamheten.

Finlands miljöcentral ska även i fortsättningen ha hand om de expertuppdrag som är nära kopplade till bekämpning av miljöskador. För större kontinuitet och fortsatt verksamhet är det viktigt att Finlands miljöcentral har resurser för att styra och utveckla arbetet.

Allmän styrning, uppföljning och utveckling av efterbehandling av oljeskador kommer fortfarande att höra till miljöministeriet. Oljeskyddsfonden lyder under miljöministeriet och står utanför statsbudgeten. Den träder in och ersätter kostnaderna för oljeskador och bekämpning av sådana skador på land och till sjöss, när det är okänt vem som är förorenaren eller när förorenaren inte själv kan ersätta kostnaderna. Fonden betalar årligen ut ersättning till ett genomsnittligt belopp på 10 miljoner euro, vilket motsvarar ungefär det som oljeskyddsavgiften inbringår årligen och det belopp för oljeavfallsavgiften som överförs från statsbudgeten. Räddningsverken bekostar ungefär 80 procent av den utrustning och den utbildning som de behöver för sin beredskap inför oljeskador med ersättningar från oljeskyddsfonden. Utskottet understryker att oljeskyddsfonden spelar en stor roll för det praktiska arbetet för beredskap inför och bekämpning av oljeskador.

Finlands miljöcentral och det lokala räddningsväsendet har haft det praktiska ansvaret för att skaffa fram beredskap för bekämpning av oljeskador. Finlands miljöcentral har upphandlat bekämpningsutrustning tillsammans med flottan och Gränsbevakningsväsendet. Med hänvisning till inkommen information påpekar utskottet att ändringarna inte påverkar aktörernas inköp av utrustning och därmed inte heller de inköp som bekostas av oljeskyddsfonden. Exempelvis försvarsmaktens fartygsköp kommer enligt vad utskottet erfar att behandlas på samma sätt som idag. Propositionen inverkar således inte på vare sig köp av utrustning eller verksamheten i eller finansieringen av oljeskyddsfonden.

Utskottet understryker vikten av fungerande samarbete mellan myndigheterna också vad beträffar att skaffa bekämpningskapacitet vid oljeskador och vid andra beredskapsåtgärder. Vidare är det viktigt att bästa möjliga bekämpningskapacitet uppnås med de till buds stående resurserna. Inrikesministeriet har för avsikt att nästa år uppdatera samarbetsavtalen med andra aktörer och preliminära förberedelser har redan startat. Nästa år förlöper arbetet och verksamheten enligt de gällande avtalen.

Skyldighet att inrätta skyddsrum

Enligt utskottet är det motiverat att vi fortsätter inrätta skyddsrum för att tillgodose befolkningens behov av skydd. I de senaste utrikespolitiska, säkerhetspolitiska och försvarspolitiska redogörelserna baserar sig försvaret av vårt land och skyddet av civilbefolkningen på samma hotbilder. Grunderna för att skydda befolkningen har inte förändrats särskilt mycket (se t.ex. FvUU 40/2016 rd — SRR 6/2016 rd). I betänkandet om redogörelsen för den inre säkerheten (FvUB 5/2017 rd) noterar utskottet de viktigaste förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen.

De senaste dryga femtio åren har det inrättats ett relativt och relativt heltäckande skyddsrumsbestand i Finland. Enligt motiven till propositionen fanns det 2016 skyddsrum i ungefär 28 500 byggnader och de hade skyddsplats för sammanlagt 2,27 miljoner personer. Skyddsrummen är

Betänkande FvUB 19/2018 rd

dock inte jämnt fördelade över hela landet. Ungefär femtio kommuner har inga skyddsrum alls och 285 kommuner har skyddsplatser för färre än hälften av sina invånare.

Det är viktigt att de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om att inrätta skyddsrum säkerställer att det finns skyddsrum i nuvarande omfattning. Nya skyddsrum kommer också att byggas. Även i fortsättningen kan man räkna med att använda skyddsrum för att skydda civilbefolkningen mot eventuella verkningar av vapen, joniserande strålning och giftiga ämnen.

Årligen används uppskattningsvis 60 miljoner euro till att bygga skyddsrum. De föreslagna ändringarna är tänkta att underlätta handläggningen av undantagslov för att inrätta skyddsrum och att minska kostnaderna för att bygga skyddsrum. Utskottet framhåller att ändringarna bara avser nya byggprojekt. Enligt övergångsbestämmelsen ska skyldigheten enligt 71 § 1 mom. att inrätta skyddsrum i samband med nybygge också tillämpas på byggprojekt, när bygglov har sökts redan innan denna lag träder i kraft, om bestämmelsen ger ägaren lindrigare krav på att inrätta skyddsrum.

Skyldigheten enligt 71 § 1 mom. att inrätta skyddsrum föreslås bli slopad för byggnader av lätt konstruktion där kostnaderna för skyddsrum skulle vara höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden. Den typen av byggnader är enligt propositionen exempelvis ouppvärmda idrottsbyggnader, lagerbyggnader, ridhallar och plåthallar. Utskottet understryker att regionförvaltningsverket på grund av detta redan nu i enskilda fall har kunnat bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum. Enligt utskottets uppfattning inverkar ändringen inte i någon större omfattning på hur många skyddsrum som kommer att inrättas.

Det föreslås vidare att kostnaderna för inrättande av skyddsrum minskas genom att möjligheterna att inrätta gemensamma skyddsrum underlättas. Av de nuvarande skyddsrumsplatserna finns nästan 90 procent i skyddsrum i armerad betong i enskilda hus och 10 procent i bergrum. Det är angeläget att skyddsrummen alltid kan användas för något annat ändamål under normala förhållanden. Merparten av skyddsrum i bostadshus används som förråd. Bergrum och stora skyddsrum i armerad betong används ofta som sport- eller parkeringshallar. Det genomsnittliga avståndet för att skydda sig är en aning längre när det bli vanligare att använda gemensamma skyddsrum.

Behovsprövade befrielser och lättnader för att inrätta skyddsrum överförs från regionförvaltningsverken och inrikesministeriet till den myndighet som beviljar bygglovet. Det minskar den administrativa bördan. Utskottet understryker att bygglovsmyndigheten också framöver måste höra räddningsmyndigheten i den här typen av beslut. Myndigheten måste alltid bedöma lättnader för att inrätta skyddsrum också med avseende på skyddet av befolkningen.

Årligen inrättas omkring 600 byggnader skyddsrum. Regionförvaltningsverket i Södra Finland tillstyrker årligen omkring tio ansökningar om befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum. Regionala befrielseärenden som behandlas av inrikesministeriet är sällsynta och förekommer bara i enstaka fall. I detta sammanhang bör det noteras att ett villkor för att bli befriad från skyldigheten i vissa områden är att räddningsmyndigheten bedömer att det redan finns tillräckligt många skyddsplatser eller skyddet av befolkningen är ordnat på något annat sätt. Utskottet bedömer att ändringen inte i någon större omfattning kommer att öka de kommunala byggnadstillsyns-

Betänkande FvUB 19/2018 rd

myndigheternas arbetsbörda. Ändringen avser inte heller att inverka på regionförvaltningsverkens nuvarande praxis för avgöranden.

Övrigt

Ändringarna i lagen om brandskyddsfonden ger inrikesministeriet en starkare styrande roll gentemot Brandskyddsfonden. Ändringen hänger samman med att Statens revisionsverk har krävt att fondens medel i resultathänseende måste övervakas lika effektivt som budgetmedel. Enligt ändringsförslaget ska inrikesministeriet bland annat godkänna resultatmål för fonden på förslag av fondens styrelse. Resultatmålen ska dokumenteras i form av ett resultatavtal mellan fonden och inrikesministeriet.

Utskottet hänvisar till inkommen information och konstaterar att tanken med att starkare styrning av Brandskyddsfonden inte är att ändra sättet att använda fondens medel för statliga projekt. Den gällande lagen om brandskyddsfonden är inget hinder för fonden att stödja sådana projekt. Brandskyddsfondens medel består av brandskyddsavgifter som fonden får in via brandförsäkringar. Fonden delar årligen ut omkring 11 miljoner euro för att förebygga bränder och utveckla räddningsverksamheten. Utskottet understryker att Brandskyddsfonden måste använda sina medel med bästa möjliga resultat för att leva upp till sitt syfte, det vill säga att förhindra bränder och främja räddningsverksamheten.

Enligt 34 § i räddningslagen leds räddningsverksamhet alltid av en myndighet. Enligt 25 § kan det lokala räddningsväsendet i räddningsverksamhet anlita en avtalsbrandkår eller någon annan sammanslutning som är verksam i räddningsbranschen enligt vad de kommer överens om. Vidare ska räddningsverket enligt 56 § se till att dess personal i bisyssla och avtalspersonalen har tillräcklig utbildning i räddningsverksamhet. Av bestämmelserna framgår det inte vilken typ av utbildning som ska anses vara tillräcklig. Det har enligt motiven till propositionen gett upphov till osäkerhet och divergerande tolkningar på det regionala planet.

Regeringen föreslår att tillräcklig utbildning för personal i bisyssla och avtalspersonal i 57 § preciseras så att bestämmelsen avser utbildning i enlighet med en läroplan fastställd av Räddningsinstitutet. Utskottet välkomnar också den ändringen, men föreslår vissa preciseringar enligt vad som sägs närmare nedan. Också här vill utskottet understryka att avtalspersonalen är viktig för räddningsväsendet i sin helhet. Dessutom påpekar utskottet att frivilligverksamheten inom oljebekämpning måste ledas av en myndighet.

Uppföljning

En tydlig ansvarskedja vid bekämpning av miljöskador ute till havs är en nödvändig förutsättning för att verksamheten ska ge goda resultat. Det är angeläget att följa upp vilka konsekvenser ändringen har, särskilt för en tydlig ansvarsfördelning och miljöhänsyn vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av räddningslagen

2 a §. *Definitioner.* Utskottet gör en teknisk korrigering i hänvisningen i 1 mom. 5 punkten.

26 §. *Räddningsmyndigheter.* I den kompletterande propositionen (RP 138/2018 rd) föreslår regeringen att paragrafen stryks. Med hänvisning till inkommen information påpekar utskottet att det finska namnet på ministeriet i 1 mom. måste ändras. Ändringen påverkar inte den svenska lagtexten.

36 a §. *Räddningsledarens befogenheter vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.* Med hänvisning till inkommen information framhåller utskottet att avsikten är att bestämmelsen ska motsvara det gällande rättsläget. Tanken har varit att samla bestämmelserna i 20 och 23 § och bestämmelserna om ersättningsskyldighet i 36 § 2 mom. i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) till en paragraf av de delar som avser befogenheter. I den föreslagna 36 a § har innehållet i 36 § 2 mom. i lagen om bekämpning av oljeskador fallit bort vid beredningen. Därför föreslår utskottet att paragrafen får ett nytt 3 mom. om ersättning för egendom som tagits bruk enligt 1 och 2 mom. och om ersättning för skada som någon utomstående åsamkats vid bekämpningsuppdrag.

36 b §. *Åtgärder som gäller ett fartyg och dess last.* Utskottet föreslår att Trafiksäkerhetsverket ändras till Transport- och kommunikationsverket eftersom myndighetsstrukturen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde har ändrats (RSv 102/2018 rd).

46 §. *Samarbete inom räddningsverksamheten.* Utskottet gör en teknisk korrigering i hänvisningen i 2 mom. 3 punkten.

57 §. *Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal.* Paragrafen föreskriver om behörighetsvillkor för personal inom räddningsväsendet. I den ursprungliga propositionen RP 18/2018 rd) föreslås att 2 mom. ändras. Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkärar eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan för att få delta i räddningsverksamhet. I 2 § 3 mom. i lagförslag 2 i den kompletterande propositionen (RP 138/2018 rd) föreskrivs det att beredning, uppdatering och utveckling av läroplanen och produktionen av undervisningsmaterial i fortsättningen ska ingå i Räddningsinstitutets uppgifter.

I propositionerna föreslår regeringen inga ändringar i 1 mom. Av räddningsverkets manskap, underbefäl och befäl i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamhet krävs det enligt den gällande bestämmelsen en examen inom räddningsbranschen som motsvarar tjänsten eller uppgiften. Närmare bestämmelser om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom. får enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om behörighet för personal i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamhet finns i 6 § i statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011). I 7 § i samma förordning ingår det bestämmelser om behörighet för personal i bisyssla och avtalsbrandkårernas personal som deltar i räddningsverksamhet.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

Utskottet anser det fortfarande vara motiverat att ha särskilda behörighetsvillkor för personal inom räddningsväsendet, bland annat för att personalen har den typen av arbetsuppgifter där räddningspersonalens egen, de drabbades och samhällets säkerhet kräver yrkesskicklighet på en viss nivå.

Vid utfrågningen av sakkunniga kom det fram att 57 § 1 mom. kan tolkas så att bland andra brandspektörer som arbetar i huvudsyssla på räddningsverk och som inte har den föreskrivna examen inom räddningsbranschen inte får anlitas för stödinsatser inom räddningsverksamhet, exempelvis på läges- och ledningscentraler. Enligt utskottets uppfattning föreskriver inte 57 § 1 mom. vilken typ av examen som krävs för att få utföra räddningsinsatser vid bränder eller olyckor eller vid anknytande stödinsatser. Enligt uppgifter till utskottet deltar utöver befäl, underbefäl och manskap som är anställda på räddningsverket och uppfyller behörighetsvillkoren också en del andra aktörer i räddningsverksamhet. I 46 § ingår det bestämmelser om statliga och kommunala myndigheters skyldighet att delta i räddningsverksamhet under ledning av räddningsverket. Den personalen har vanligen inte föreskriven examen inom räddningsbranschen.

Utskottet påpekar att paragrafen föreskriver om behörighet för den tjänst eller den uppgift som nämns där. Om det exempelvis ingår i en brandspektörstjänst att delta i räddningsverksamhet, krävs det examen för att få tjänsten. Däremot hindrar inte lagstiftningen att en brandspektör har stöduppgifter exempelvis på en ledningscentral, enligt information till utskottet. Att döma av utfrågningen av sakkunniga är det gällande 57 § 1 mom. inget hinder för att exempelvis en brandspektör i huvudsyssla eller någon annan i personalen, bland annat någon som sköter utrustningen eller en akutvårdare i ett multidisciplinär enhet, deltar i räddningsverksamhet eller i anknytande stödinsatser i konkreta räddningssituationer. Enligt vad utskottet erfar ställer den gällande lagstiftningen inga hinder i vägen för att använda personalen på bästa möjliga sätt i olika situationer. I detta sammanhang bör det också nämnas att inrikesministeriet enligt 58 § av särskilda skäl kan bevilja dispens från behörighetsvillkoren för tjänster och anställningar enligt räddningslagen.

Samtidigt framhåller utskottet att 57 § 2 mom. inte är något hinder för multidisciplinärt samarbete. Om det i en akutvårdartjänst inte ingår att delta i räddningsverksamhet behöver personen för att utnämnas inte ha den behörighet som anges i 57 § 1 mom. för att delta i räddningsverksamhet. Räddningslagen har inga bestämmelser om behörighet för personal som arbetar i en multidisciplinär enhet.

Med hänvisning till inkommen information föreslår utskottet att formuleringen i 1 mom. ändras för att bättre motsvara den tydligare formulering som allmänt används för behörighet att bli utnämnd till en tjänst eller en anställning. Utskottet föreslår att 2 och 3 mom. godkänns med formuleringen i den kompletterande propositionen (RP 138/2018 rd).

Om man vill ändra behörighetskraven för personal inom räddningsväsendet, krävs det en mer omfattande utredning än det har varit möjligt att göra i denna behandling i riksdagen. Enligt vad utskottet fått veta finns det planer på att se över utbildningssystemet inom räddningsområdet för att det bättre ska motsvara de nationella behoven när räddningsväsendet omstruktureras. Eventuella ändringar i behörighetsvillkoren kan utredas exempelvis när utbildningssystemet ses över eller när räddningslagen revideras i grunden.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

67 §. *Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning.* Utskottet gör en teknisk korrigering i paragrafen i den finska lagtexten. Ändringen påverkar inte den svenska lagtexten.

71 §. *Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen.* Utskottet har gjort en teknisk korrigering i 1 mom. Ändringen påverkar inte den svenska lagtexten.

27 §. *Det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter.* 105 §. *Vite och hot om tvångsutförande.* 106 §. *Straff.* Utskottet har samordnat ändringarna i 27, 105 och 106 § med tidigare ändringar (RSv 110/2018 rd – RP 64/2018 rd).

Ingressen. Till följd av utskottets ändringsförslag måste också ingressen ändras.

2. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om Räddningsinstitutet

2 §. *Räddningsinstitutets uppgift.* Utskottet har gjort en teknisk korrigering i 3 mom.

3. Lag om ändring av lagen om brandskyddsfonden

Ingressen. Utskottet har gjort en teknisk korrigering i ingressen.

8. Lag om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

4 §. *Övriga myndigheter och aktörer som deltar i sjöräddning.* Utskottet gör en teknisk korrigering i hänvisningen i 2 mom. 5 punkten.

Ingressen. De ändringar som tidigare har gjorts i 4 § 1 och 2 mom. (RSv 102/2018 rd) måste beaktas i ingressen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 9 och 11 i proposition RP 18/2018 rd och lagförslag 9 och 11 i proposition RP 138/2018 rd utan ändringar och sammanförda till lagförslag 9 och 11.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 och 8 i proposition RP 18/2018 rd och lagförslag 1—3 och 8 i proposition RP 138/2018 rd med ändringar och sammanförda till lagförslag 1—3 och 8. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar lagförslag 4—7 och 10 som sammanförts i proposition RP 18/2018 rd och proposition RP 138/2018 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räddningslagen (379/2011) 1, 2 och 6 §, den finska språkdräkten i 10 § 3 mom., 11 § 3 mom. och 12 § 3 mom., ~~den finska språkdräkten i~~ 17 § 3 mom. och 26 § samt 27, 31 och 34 §, 36 § 1 mom., 38 § 4 mom., den finska språkdräkten i 39 § samt 40, 46 och 47 §, 48 § 3 mom. och den finska språkdräkten i 48 § 4 mom. samt 49 §, 56—58 § samt 64—67 och 71 §, den finska språkdräkten i 74 § 1 mom. samt 75 och 80 §, 87 § 1 mom., 89, 96, 100, 102 och 103 §, 105 § 1 mom. och 106 §, den finska språkdräkten i 107 § 1 och 2 mom. samt 109 § och den finska språkdräkten i 110 § och 111 § 3—5 mom.,

av dem 27 §, 105 § 1 mom. och 106 § sådana de lyder i lag / , 38 § 4 mom. sådant det lyder i lag 424/2017, 89 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1171/2016 och 103 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 470/2015, samt

fogas till lagen nya 2 a, 22 a—22 c och 27 a §, till 32 § nya 3 och 4 mom., till 35 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 36 a—36 c, 89 a, 89 b, 99 a, 99 b och 111 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förbättra människornas säkerhet och minska antalet olyckor. Lagens syfte är också att när en olycka är överhängande eller har inträffat ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna av olyckan begränsas effektivt så att olägenheterna för människor, egendom och miljö blir så små som möjligt.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om människors, företags och andra sammanslutningars och juridiska personers skyldighet att

- 1) förebygga eldsvådor och andra olyckor,
- 2) förbereda sig på olyckor och på insatser när en olycka är överhängande eller inträffar,
- 3) begränsa följderna av olyckor,
- 4) bygga och underhålla skyddsrum,
- 5) delta i uppgifter som hör till räddningsverksamheten och i befolkningsskyddsutbildning.

I denna lag föreskrivs dessutom om

1) räddningsväsendets myndigheters uppgift att handleda, råda och övervaka de aktörer som avses i 1 mom. när de fullgör sina skyldigheter enligt det momentet,

2) räddningsväsendets myndigheters och Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsverksamheten, och

3) räddningsväsendets myndigheters och Gränsbevakningsväsendets behörighet inom räddningsväsendet.

I denna lag föreskrivs också om samarbete när de uppgifter som nämns i 2 mom. utförs och förbereds.

Dessutom kan räddningsväsendets myndigheter ha uppgifter enligt någon annan lag.

Verksamheten enligt denna lag ska planeras och ordnas så att den är möjlig även under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011). Bestämmelser om särskilda befogenheter för räddningsväsendet under sådana förhållanden finns i beredskapslagen.

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *räddningsväsende* ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt av räddningsverksamhet,

2) *räddningsverksamhet* brådsakande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan,

3) *utrymning* brådsakande evakuering av människor och egendom som sker på beslut av räddningsmyndigheten på grund av eldsvåda eller någon annan olycka eller av överhängande risk för dessa,

4) *befolkningsskydd* fullgörande av humanitära uppgifter under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 punkten i beredskapslagen i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer och hjälpa civilbefolkningen att övervinna de direkta verkningarna av dessa samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för civilbefolkningens överlevnad,

5) *avtalsbrandkår* frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår eller militärbrandkår som hör till räddningsväsendets system och som har slutit ett avtal med räddningsverket om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

I denna lag avses vidare med

- 1) *olja* mineralolja i alla dess former inklusive råolja, brännolja, oljeslam, oljeavfall och raffinerade produkter, samt oljehaltiga blandningar och avfall,
- 2) *annat skadligt ämne* något annat ämne än olja som kan förorsaka förorening om det hamnar i havet,
- 3) *fartyg* varje sjöburet färdmedel som avses 1 kap. 2 § 14 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009),
- 4) *oljeskada på land* varje sådan skada eller olägenhet på land som olja som flödar ut på marken eller i vattnet förorsakar människor och natur genom att smutsa ned, fördärva eller förstöra marken, vattnen, växtligheten, djurvärlden, anläggningar eller konstruktioner,
- 5) *fartygsoljeskada* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg, som medför eller kan medföra oljeutsläpp, som äventyrar eller kan äventyra vattendrags eller den marina miljöns eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskanie åtgärder,
- 6) *oljeskada* oljeskador på land och fartygsoljeskador,
- 7) *fartygskemikalieolycka* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg på ett havsområde, som medför eller kan medföra utsläpp av ett annat skadligt ämne än olja, som äventyrar eller kan äventyra den marina miljöns eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskanie åtgärder,
- 8) *efterbehandling* bekämpning av oljeskador för att rengöra och iståndsätta mark, grundvattnen och kustområden som förorenats av olja, efter det att de nödvändiga bekämpningsåtgärderna för att begränsa skadan och samla upp oljan har genomförts.

6§

Att göra upp öppen eld

Lägereld eller annan öppen eld får inte göras upp under den tid för vilken Meteorologiska institutet har utfärdat varning för skogsbrand eller gräsbrand, eller om förhållandena på grund av torka eller vind eller av någon annan orsak är sådana att risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar.

På annans mark får öppen eld inte göras upp utan markägarens lov.

Den lokala räddningsmyndigheten kan av grundad anledning förbjuda öppen eld inom räddningsväsendets område eller inom en del av det för viss tid. Tillräcklig information ska ges om beslutet.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

3 kap.

Skyldigheter för verksamhetsidkare samt byggnaders ägare och innehavare

~~16 §~~

Räddningsplan för offentlig tillställning

~~Räddningsplanen för en offentlig tillställning ska ges in till landskapets räddningsmyndighet minst 14 dygn innan tillställningen börjar. Landskapets räddningsmyndighet kan av särskilda skäl godta att räddningsplanen för en offentlig tillställning ges in senare än så. Om den utredning och bedömning av farorna och riskerna i anslutning till tillställningen som avses i 2 mom. eller de säkerhetsarrangemang och anvisningar som bestämts utifrån dem enligt landskapets räddningsmyndighets bedömning är bristfälliga, kan myndigheten återsända planen för komplettering. Landskapets räddningsmyndighet ska också vid behov förrätta brandsyn enligt 80 § på objektet och vidta åtgärder enligt 81 och 82 §. Landskapets räddningsmyndighet ska vid behov underrätta polisen och den hälso- och sjukvårdsmyndighet som ansvarar för den prehospitala akutsjukvården om en plan som den tillställts. Bestämmelser om skyldigheten att till räddningsmyndigheten göra en anmälan om användning av explosiva varor eller farliga kemikalier som specialeffekter finns i 81 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).~~

~~18 §~~

Utrymningssäkerhet i vårdinrättningar samt vid service- och stödboende

~~Med verksamhetsidkare enligt 1 mom. avses landskap, kommuner och andra offentligrättsliga samfund som sköter driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende. Med verksamhetsidkare avses också företag och andra sammanslutningar som med stöd av avtal som ingåtts med ett landskap, en kommun eller något annat offentligrättsligt samfund eller annars svarar för eller sköter driften av en vårdinrättning eller ordnandet av service- och stödboende.~~

~~19 §~~

Utredning om utrymningssäkerheten

~~Utredningen om utrymningssäkerheten och ändringar i den ska lämnas till landskapets räddningsmyndighet för den bedömning som avses i 20 § 1 mom. Utredningen ska dessutom delges byggnadstillsynsmyndigheten.~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

~~20 §~~

Bedömning av och genomförandeplan för utrymningssäkerheten

~~Landskapets räddningsmyndighet ska utifrån utredningen om utrymningssäkerheten bedöma om utrymningssäkerheten uppfyller kraven enligt 18 §.~~

~~Innan ett ärende som avses i 1 mom. avgörs kan landskapets räddningsmyndighet ålägga verksamhetsidkaren att inom utsatt tid komplettera den i 19 § avsedda utredningen om utrymningssäkerheten och att i samarbete med räddningsverket genomföra en utrymningsövning i objektet.~~

~~Om utrymningssäkerheten inte uppfyller kraven enligt 18 §, ska verksamhetsidkaren inom den tid som landskapets räddningsmyndighet utsätter göra upp en plan för hur utrymningssäkerheten ska fås att överensstämma med kraven.~~

~~21 §~~

Föreläggande om utrymningssäkerhet

~~Om de åtgärder som verksamhetsidkaren planerat i enlighet med 20 § 3 mom. inte räcker för att få utrymningssäkerheten i objektet att överensstämma med kraven, ska landskapets räddningsmyndighet meddela ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 §. Myndigheten kan då också ställa särskilda säkerhetskrav enligt 82 §.~~

22 a §

Skyldighet för innehavare av oljelager att sörja för bekämpningsberedskapen

Var och en som inom ett och samma lagerområde lagrar minst 100 000 liter men dock inte mer än 1 miljon liter olja är skyldig att på lagerområdet hålla en av de lokala förhållandena påkallad mängd för bekämpning lämpat absorberande ämne eller annat motsvarande ämne och materiel som behövs vid bekämpningen samt att se till att personal som är förtrogen med användningen av dessa står till buds. Om lagerområdet är beläget så att olja vid läckage kan flöda ut i vattendrag, ska det på lagerområdet finnas så mycket oljebommar att man med hjälp av dem kan förhindra att olja sprider sig i vattendraget.

Den som har ett i 1 mom. avsett lager i sin besittning ska se till att lagerpersonalen är förtrogen med larmsystemet för oljeskador och att personalen känner till de platser som en myndighet har godkänt som uppsamlings- och destruktionsplatser för oljehaltigt avfall.

Bestämmelser om den bekämpningsberedskap som förutsätts vid distributionsstationer finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

22 b §

Skyldighet för innehavare av stora oljelager att sörja för bekämpningsberedskapen

Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för oljeskador i området. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador

Betänkande FvUB 19/2018 rd

och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen finns tillgänglig. Planen ska delges närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 c §

Skyldighet för hamninnehavare och verksamhetsutövare i kustområdet att sörja för bekämpningsberedskapen

Innehavaren av en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsutövaren vid någon annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. Hamninnehavaren och verksamhetsutövaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Verksamhetsutövaren ska också se till att utbildad personal finns tillgänglig för att använda bekämpningsmaterielen. Planen ska delges närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter

Det lokala räddningsväsendet ansvarar för räddningsväsendets servicenivå, för att räddningsverkets verksamhet ~~och sötningstjänster~~ ordnas på behörigt sätt och för andra uppgifter som åläggs det i denna lag.

Räddningsverket ska inom sitt område sörja för

- 1) den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation inom räddningsväsendet som syftar till att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olyckssituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas,
- 2) räddningsväsendets tillsynsuppgifter,
- 3) varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta,
- 4) de uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. ska räddningsverket

1) kunna handha uppgifter i anknytning till den prehospitla akutsjukvården, om det lokala räddningsväsendet och en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt i enlighet med 39 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) kommit överens om att ordna denna vård i samarbete,

2) stödja beredskapsplaneringen i en kommun som hör till räddningsområdet, om detta har överenskommit med kommunen,

3) sköta även andra uppgifter som ålagts det lokala räddningsväsendet i någon annan lag.

Närmare bestämmelser om det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

27 a §

Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet sörjer för räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på finskt territorialvatten och inom Finlands ekonomiska zon och samordnar beredskapen för detta.

Sjöräddningscentralen är den kontaktpunkt som avses i sådana internationella avtal om bekämpning av olyckor i den marina miljön som är bindande för Finland samt svarar för att meddelanden lämnas till andra stater om fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i enlighet med dessa avtal. Dessutom är sjöräddningscentralen den kontaktpunkt som avses i artikel 32.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU om säkerhet för olje- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG och tillhandahåller den medlemsstat som avses i artikel 32.4 b information enligt den punkten.

Närmare bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

~~30 §~~

~~Släckvatten~~

~~Räddningsverket ska göra upp en plan för anskaffning och leverans av släckvatten (släckvattenplan) i samarbete med de kommuner som hör till landskapets område samt de vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster (119/2001) som bedriver verksamhet inom landskapets område och de vattenverk som levererar vatten till dem. Släckvattenplanen ska göras upp så att anskaffningen och leveransen av släckvatten motsvarar de olycksrisker som fastställts i det servicenivåbeslut som avses i 12 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Släckvattenplanen godkänns av landskapsfullmäktige.~~

~~Kommunen ska inom sitt område sörja för anskaffningen av släckvatten för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Kommunen ska beakta anskaffningen av släckvatten i planen för utvecklande av vattentjänsterna enligt lagen om vattentjänster och när den godkänner vattentjänstverkets verksamhetsområde enligt lagen om vattentjänster. Kommunens ansvar för anskaffningen av släckvatten omfattar dessutom skyldighet att sörja för de släckvattentäkter i naturliga vattenkällor som ska anges i släckvattenplanen.~~

~~Vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster och vattenverk som levererar vatten till dem levererar släckvatten från vattenledningsnätet för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Leverans av släckvatten omfattar vattenanskaffning och ledning av vattnet till de brandposter och släckvattenstationer som hör till vattentjänstverkets nätverk. Leveransen av släckvatten omfattar dessutom underhåll och service av brandposter och släckvattenstationer. Grunderna för fördelningen av kostnaderna för leverans av släckvatten överenskomms i släckvattenplanen mellan den kommun som i enlighet med 2 momentet ansvarar för anskaffningen av släckvatten eller landskapets räddningsväsende och det vattentjänstverk som levererar släckvatten.~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

31 §

Ansvaret för spaning efter skogsbränder och utfärdande av varning för skogs- och gräsbrand

Inrikesministeriet ska ordna effektiv spaning efter skogsbränder på glest bebodda områden, om risken för skogsbrand är uppenbar.

Meteorologiska institutet ska utfärda varning för skogsbrand eller gräsbrand för områden där den torra markytan och väderleksförhållandena bedöms medföra uppenbar fara för skogsbrand eller gräsbrand. Meteorologiska institutet ska se till att information om varningen sprids i behövlig omfattning.

32 §

Vad som ska ingå i räddningsverksamheten

Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska skyndsamt vidta alla sådana behövliga åtgärder för att avvärja skadan eller olyckan eller begränsa den för vilka kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade. Bekämpningsåtgärderna ska utföras så att möjligheterna att återställa naturen och miljön i det skick i vilket den var innan skadan eller olyckan inträffade inte försvåras i onödan.

När omständigheterna kräver det ska uppgifterna prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är.

~~33 §~~

~~*Larmanvisningar*~~

~~Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödecentralsverket avfatta en anvisning om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också vikt fästas vid samarbetet mellan räddningsverken enligt ett i 51 § i landskapslagen avsett avtal samt skyldigheten enligt 45 § i denna lag för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk.~~

~~Larmanvisningen ska avfattas så att nödecentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket landskap de är från.~~

~~Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödecentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.~~

34 §

Ledning av räddningsverksamhet

Om inte något annat har avtalats ska räddningsledaren komma från det räddningsområde där olyckan eller tillbudet har uppstått. Räddningsverksamheten leds av en räddningsmyndighet. Verksamheten kan dock tillfälligt ledas av någon annan som är anställd hos räddningsverket eller

Betänkande FvUB 19/2018 rd

av någon som hör till en avtalsbrandkår, till dess att den behöriga räddningsmyndigheten tar över ledningen av verksamheten. Räddningsledaren utför denna uppgift under tjänsteansvar.

Vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på öppen fjärd på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon tillsätts räddningsledaren dock av Gränsbevakningsväsendet.

Inrikesministeriets räddningsmyndighet har rätt att ge order om räddningsverksamheten och att bestämma något annat om räddningsledaren och dennes område än det som föreskrivs i 1 mom.

Om det behövs för att klarlägga det ansvar och de befogenheter som olika myndigheter och aktörer har, ska räddningsledaren fatta ett uttryckligt beslut om inledande eller avslutande av räddningsverksamhet. Berörda myndigheter och parter ska underrättas om beslutet så snart som möjligt. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt. I 40 § föreskrivs om räddningsledarens beslut att avsluta räddningsverksamhet i anslutning till efterröjning och efterbevakning.

35 §

Ledning vid samverkan

En sakkunnig inom miljöskyddet ska kallas till den ledningsgrupp som inrättas för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor eller ges tillfälle att bli hörd.

36 §

Räddningsledarens befogenheter

För att släcka en eldsvåda och förhindra att den sprider sig, för att avvärja andra olyckor och begränsa skador och för att undvika fara har den lokala räddningsmyndigheten och inrikesministeriets räddningsmyndighet, om situationen inte annars går att få under kontroll, rätt att

- 1) beordra människor att söka skydd samt verkställa utrymning,
 - 2) vidta sådana nödvändiga åtgärder som kan medföra skada för fast eller lös egendom,
 - 3) beordra att byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och redskap samt materiel, redskap och förnödenheter, livsmedel, bränsle och smörjmedel samt släckningsmedel som behövs för räddningsverksamheten ska ställas till förfogande,
 - 4) även vidta andra åtgärder som behövs för räddningsverksamheten.
-

36 a §

Räddningsledarens befogenheter vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Om det är nödvändigt för att bekämpa oljeskador eller fartygskemikalieolyckor och för att begränsa konsekvenserna av skadorna eller olyckorna har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att

- 1) tillfälligt ta i bruk anordningar och förnödenheter som lämpar sig för bekämpningen, behövliga kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler, utrymmen och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

- 2) stiga i land och röra sig på annans område,
- 3) bestämma om mark- och vattenbyggnadsåtgärder på annans område,
- 4) begränsa sjötrafiken, och
- 5) vidta andra åtgärder som behövs för att bekämpa oljeskadan eller fartygskemikalieolyckan.

Om en oljeskada eller fartygskemikalieolycka, risken för en sådan eller risken för dess utbredning är så stor att den personal eller de redskap som den myndighet som leder räddningsverksamheten har till sitt förfogande inte är tillräckliga för effektiv bekämpning eller effektivt förebyggande, har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att bestämma att innehavaren av hamnen, inrättningen eller oljelagret eller någon annan som har bekämpningsmateriel eller personal som är förtrogen med användningen av materielen ska ställa dessa till den myndighets förfogande som leder räddningsverksamheten, om detta inte medför oskäligen olägenheter för verksamhetsidkaren.

Räddningsverket och Gränsbevakningsväsendet ska i enlighet med skadeståndslagen betala ersättning för egendom som tagits i bruk enligt 1 och 2 mom. och för eventuell skada som åsamkas utomstående på grund av bekämpningsuppgifterna. (Nytt 3 mom.)

36 b §

Åtgärder som gäller ett fartyg och dess last

Om ett fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon sjunker, stöter på grund, blir part i en sammanstötning, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation där risken för läckage av olja eller något annat skadligt ämne är uppenbar, kan Gränsbevakningsväsendet bestämma att det ska vidtas sådana räddningsåtgärder eller andra åtgärder för fartyget eller dess last som det anser nödvändiga för att förebygga eller begränsa föroreningen av vattnet. Innan åtgärder vidtas ska Gränsbevakningsväsendet diskutera läget med **Transport- och kommunikationsverket** samt höra den behöriga miljömyndigheten, om inte situationens brådskande natur kräver något annat. Gränsbevakningsväsendet ska dessutom diskutera med fartygets ägare, med det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdraget och med representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan onödigt dröjsmål.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om Gränsbevakningsväsendets rättigheter och skyldigheter tillämpas även på räddningsledaren, om en i 1 mom. avsedd incident som gäller fartyg inträffar på ett finskt insjöområde.

Befälhavaren på det fartyg som orsakat vattenföroreningen eller risken för den är skyldig att för förhindrande av de skadliga konsekvenserna lämna myndigheterna all assistans som kan krävas med hänsyn till omständigheterna.

36 c §

Användning av en bekämpningskemikalie

Inrikesministeriet kan i undantagsfall fatta beslut om att ett sådant oljehaltigt ämne som avses i 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten eller ett sådant skadligt flytande ämne som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i den lagen (*bekämpningskemikalie*) ska användas vid bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

Före beslutet ska inrikesministeriet höra Finlands miljöcentral och försäkra sig om att bekämpningskemikalien är betydligt bättre än andra bekämpningsmetoder vid bekämpning av den aktuella skadan eller olyckan och att användningen av bekämpningskemikalien inte medför uppenbar fara för vattenförorening och inte heller har några andra negativa effekter för människans hälsa eller miljön.

38 §

Internationell räddningsverksamhet

Bestämmelser om anställningsförhållandet och behörigheten för den finländska personal som deltar i räddningsinsatser och om personalens ställning i biståndsverksamheten finns i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004).

40 §

Efterröjning och efterbevakning samt efterbehandling

När situationen inte längre kräver åtgärder från räddningsverkets sida är den som äger objektet skyldig att svara för efterröjning och efterbevakning efter en eldsvåda. Tidpunkten avgörs av räddningsledaren. Räddningsledaren ska fatta beslut enligt 34 § 3 mom. om avslutande av räddningsverksamheten och underrätta den som äger objektet om detta. Vid oljeskador ska den myndighet som svarar för efterbehandlingen av oljeskador underrättas. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt.

Om ägaren av objektet inte kan nås eller inte ser till att efterröjningen och efterbevakningen blir gjorda, har den lokala räddningsmyndigheten rätt att vidta nödvändiga åtgärder på ägarens bekostnad.

~~42 §~~

~~*Samarbete för att förebygga olyckor*~~

~~Om myndigheterna i samband med sin tjänsteförrättning upptäcker eller annars får kännedom om uppenbar brandrisk eller annan risk för olyckor i en byggnad, en bostad eller något annat objekt, ska de oberoende av eventuella sekretessbestämmelser underrätta landskapets räddningsmyndighet om saken. Anmälningsskyldigheten gäller också landskapet, kommunen, andra offentliga samfund och deras anställda samt verksamhetsidkare enligt 18 § 2 mom. som sköter driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende och deras anställda.~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

46 §

Samarbete inom räddningsverksamheten

Statliga och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten på det sätt som föreskrivs i 47 § och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

I det syfte som föreskrivs i 1 mom. ska

1) nödcentralerna ta emot nödmeddelanden och förmedla meddelandena till behöriga enheter samt vara sambandscentral för räddningsväsendet på det sätt som föreskrivs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010),

2) Försvarsmakten delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personal och experttjänster som behövs för räddningsverksamheten till förfogande på det sätt som föreskrivs i lagen om försvarsmakten (551/2007),

3) Gränsbevakningsväsendet, utöver det som i övrigt föreskrivs i denna lag, delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personer och experttjänster till förfogande på det sätt som föreskrivs i gränsbevakningslagen (578/2005),

4) polisen svara för letandet efter försvunna på land och insjöområden, avspärrande av farliga områden och andra uppgifter som hänför sig till upprätthållande av ordning och säkerhet på olycksplatser,

5) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga ordna prehospitat akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt underhåll och inkvartering av dem som råkat i nöd på grund av en olycka i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

6) myndigheterna med ansvar för ordnandet av miljö- och hälsoskydd och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga utföra uppgifter som gäller hälsoskydd för individen och dennes livsmiljö i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

7) miljömyndigheterna, jord- och skogsbruksmyndigheterna och vattenhushållningsmyndigheterna samt inrättningarna inom förvaltningsområdena i fråga sörja för miljöskyddet, hanteringen av översvämningsrisker och dammsäkerheten i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

8) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga svara för

a) förmedlingen av varningsmeddelanden från myndigheterna till befolkningen via de elektroniska massmedierna,

b) röjning av trafikleder,

c) samarbetsfrågorna gällande användningen av trafikleder vid utrymning,

d) anordnande av luftfartens efterspanings- och räddningstjänst på det sätt som föreskrivs i 121 § i luftfartslagen (864/2014),

9) Strålsäkerhetscentralen övervaka säkerheten vid användning av kärnenergi och strålning, säkerhets- och beredskapsarrangemangen och strålningsläget, upprätthålla den beredskap som dess uppgifter förutsätter med tanke på strålningssituationer som avviker från det normala, anmäla, varna för och rapportera om avvikande strålningssituationer, bedöma strålningsincidenters betydelse för säkerheten och ge rekommendationer om skyddsåtgärder,

10) Meteorologiska institutet förse de berörda myndigheterna med sådana väderrapporter, varningar, observationer och prognoser och sådana bedömningar om driftning för havsområdena och

Betänkande FvUB 19/2018 rd

av hur radioaktiva och andra farliga ämnen rör sig i atmosfären som behövs inom räddningsverksamheten och planeringen av den,

11) civiltjänstcentralen delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som särskilt föreskrivs eller bestäms om deltagandet,

12) ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem,

13) Finlands miljöcentral, Transport- och kommunikationsverket och Försvarsmakten delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor så som närmare föreskrivs i denna eller någon annan lag.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättnings och affärsverks samarbete inom räddningsverksamheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Planer för räddningsväsendet

Räddningsverket ska göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i området kräver.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden görs dock upp under ledning av Gränsbevakningsväsendet.

Räddningsverket och Gränsbevakningsväsendet ska lämna utredning om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten.

Närmare bestämmelser om de planer för räddningsväsendet som ska utarbetas och om deras innehåll och struktur utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

48 §

Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk

Regionförvaltningsverket övervakar genomförandet av den externa räddningsplanen och övningarna. Om en olycka inträffat ska anteckningar göras i det åtgärdsregister som avses i 91 §.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

49 §

Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp

Utöver det som föreskrivs i 46 § om samarbete mellan myndigheter inom räddningsverksamheten är statliga myndigheter och kommunala myndigheter och deras inrättningar samt Finlands skogscentral, som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011), skyldiga att på begäran ge en räddningsmyndighet och Gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för räddningsmyndigheten och Gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda af-färsverk och bolag.

Polisen är dessutom skyldig att ge handräckning som behövs för att förrätta brandsyn och andra tillsynsuppgifter enligt 80 §, för att förhindra risk för olycka enligt 81 § 3 mom. och för att tillgodose rätten till uppgifter enligt 88 §.

Forststyrelsen är skyldig att lämna räddningsmyndigheterna experthjälp när det gäller att bekämpa skogsbränder och att på eget initiativ ha beredskap att i samarbete med räddningsmyndigheterna förebygga och bekämpa skogsbränder på statsägd mark som Forststyrelsen har i sin besittning.

Beslut om begäran om handräckning enligt 1 och 2 mom. och om begäran om experthjälp enligt 3 mom. fattas av den behöriga räddningsmyndigheten eller Gränsbevakningsväsendet.

Närmare bestämmelser om handräckning och experthjälp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

~~50 §~~

~~*Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter*~~

~~Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som är förenlig med dess verksamhetsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en statlig myndighet, landskapsmyndighet eller kommunal myndighet eller deras inrättningar.~~

~~Närmare bestämmelser om handräckning får utfärdas genom förordning av statsrådet.~~

56 §

Räddningsverkets ansvar för utbildningen

Räddningsverket ska se till att dess personal i bisyssla och personalen hos en avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal har sådan utbildning som avses i 57 § 2 mom.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

57 §

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

För manskap, underbefäl och befäl i huvudsyssla som är anställda vid ett räddningsverk och deltar i räddningsverksamheten är behörighetsvillkoren för en tjänst eller en uppgift sådan examen inom räddningsbranschen som motsvarar tjänsten eller uppgiften.

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra samman slutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

Närmare bestämmelser om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Dispens

Inrikesministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor för en tjänst eller en uppgift vid räddningsverket som föreskrivs i denna lag.

64 §

Befolkningsskyddsberedskap hos räddningsväsendets myndigheter

Räddningsväsendets myndigheter ska förbereda sig på att sköta befolkningsskyddsuppgifter som hör till deras verksamhetsområde med tillräckliga planer och förberedelser genom att

1) sörja för den bedömning av krigstida hot och konsekvenserna av dem som befolkningsskyddsuppgifterna förutsätter,

2) utbilda och anslå personal samt lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet samt annan personal för befolkningsskyddsuppgifter,

3) se till att lednings-, bevaknings- och larmsystem för befolkningsskyddet inrättas och upprätthålls,

4) skapa beredskap för sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen, och

5) vidta även andra motsvarande åtgärder.

Utöver bestämmelserna i 1 mom. föreskrivs det om räddningsmyndigheternas beredskap för undantagsförhållanden i beredskapslagen.

65 §

Samarbete vid befolkningsskyddsberedskap

Befolkningsskyddsuppgifter som statliga och kommunala myndigheter, inrättningar och af-färsverk samt andra offentliga samfund har ansvar för samt beredskap för sådana uppgifter ingår i tjänsteåliggandena för deras tjänsteinnehavare och befattningshavare och i arbetsuppgifterna för deras anställda i arbetsavtalsförhållande. Detsamma gäller deltagande i utbildning som behövs för dessa uppgifter.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

Varje myndighet ska anslå och utbilda den personal som den behöver för befolkningsskydds-uppgifter.

Myndigheterna inom räddningsväsendet ska sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att upprätta beredskap för befolkningsskyddet är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter inom befolkningsskyddet. Räddningsverket ska lämnas utredningar om de resurser som är tillgängliga för befolkningsskyddet.

I det syfte som föreskrivs i 4 mom. ska

1) Försvarsmakten lämna räddningsmyndigheterna de uppgifter som behövs för bedömningen av krigstida hot och deras konsekvenser,

2) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt inkvartering, bespisning och annan försörjning av befolkning som förflyttats med stöd av 121 § i beredskapslagen och tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

3) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga sköta samarbetsfrågorna när det gäller användning av trafikleder och anordnande av transporter vid sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättnings och affärsverks samarbete och planer för befolkningsskyddsberedskap får utfärdas genom förordning av statsrådet.

66 §

Skydd enligt Genèvekonventionerna

När anställda som handhar befolkningsskyddsuppgifter utför humanitära uppgifter i väpnade konflikter ska de åtnjuta sådan respekt och sådant skydd som överenskommits i Genèvekonventionerna samt i artikel 61 i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter. Detsamma gäller materiel och lokaler som används i de uppgifter som anges i artikeln.

Inrikesministeriet beslutar på framställning av det behöriga ministeriet eller den lokala räddningsmyndigheten vilka personer, vilken materiel samt vilka lokaler som berörs av skyddet enligt 1 mom.

67 §

Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet och regionförvaltningsverket kan på framställning av det behöriga ministeriet eller den lokala räddningsmyndigheten förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningsskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

71 §

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen

Ägaren till ett nybygge ska i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor, stadigvarande arbetar eller annars uppehåller sig i byggnaden. Skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller dock inte en i 176 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) avsedd tillfällig byggnad eller en annan byggnad som uppförs för viss tid eller en annan sådan byggnad för vilken byggkostnaderna för ett skyddsrum skulle vara synnerligen höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden.

Skyddsrum ska inrättas för en byggnad eller byggnadsgrupp på samma tomt eller byggnadsplats, om våningsytan är minst 1 200 kvadratmeter och människor bor, arbetar eller annars uppehåller sig stadigvarande i byggnaden eller byggnadsgruppen. För en industri-, produktions- eller samlingsbyggnad eller lagerlokal ska med avvikelse från det som föreskrivs ovan i detta moment inrättas skyddsrum, om byggnadens eller byggnadsgruppens våningsyta är minst 1 500 kvadratmeter. Skyddsrum behöver dock inte inrättas om det på tomten eller byggnadsplatsen eller i ett gemensamt skyddsrum sedan tidigare finns det antal med kraven överensstämmande skyddsplatser som anges i denna lag och de förordningar som utfärdas med stöd av den.

När skyldigheten att inrätta skyddsrum för en nybyggnad bestäms, beaktas inte byggnader som redan finns på samma tomt eller byggnadsplats och som har ett skyddsrum eller byggnader från vilkas partiella slutbesiktning det har förflutit mer än fem år innan ansökan om bygglov anhängiggörs.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört räddningsmyndighet tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, om skyddsrummet inrättas inom fem år från den partiella slutbesiktningen av den första byggnaden. Den myndighet som beviljar bygglov kan tillåta att ett gemensamt skyddsrum byggs också senare än inom fem år från den partiella slutbesiktningen av den första byggnaden, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

75 §

Beviljande av lättnader

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndighet i enskilda fall bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggnadskostnader än normalt i förhållande till byggnadskostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet.

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndighet medge undantag från de tekniska krav på skyddsrum som föreskrivs med stöd av denna lag eller från de krav som ställs i fråga om skyddsrumms storlek och läge, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndighet bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum på ett visst område, om det enligt räddningsmyndighetens bedömning finns tillräckligt med skyddsplatser på området sedan tidigare eller om befolkningsskyddet har tryggats på något annat sätt.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

~~79 §~~

Tillsynsplan

~~Tillsynsplanen ska basera sig på det servicenivåbeslut som landskapets räddningsväsende fattat. Tillsynsplanen ska ses över årligen och när det finns särskild orsak till översyn. Tillsynsplanen ska delges inrikesministeriet.~~

80 §

Förrättande av brandsyn och andra tillsynsuppgifter

Den lokala räddningsmyndigheten får förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften enligt 78 § förutsätter.

Brandsyn får förrättas i byggnader och konstruktioner, i lägenheter och bostäder som hör till dem och i andra objekt. Den som förrättar brandsyn ska ges tillträde till alla utrymmen och objekt som synen gäller. En representant för syneobjektet ska visa upp föreskrivna planer och övriga handlingar samt förevisa hur brandsäkerheten är ordnad.

Ägaren och innehavaren av en fastighet samt en verksamhetsidkare ska på begäran avgiftsfritt tillställa den lokala räddningsmyndigheten enligt 15 §, planen enligt 22 b och 22 c § och eventuella andra handlingar över objektets brand- och utrymningssäkerhet som den lokala räddningsmyndigheten behöver för sin tillsynsuppgift enligt 78 §.

Vid brandsyn ska det föras protokoll som i allt väsentligt specificerar syneobjektet, brandsynens förlopp, inspektörens viktigaste iakttagelser, den utredning som representanten för syneobjektet visar upp och slutsatser med motiveringar. Protokoll ska också föras, om den lokala räddningsmyndigheten annars i samband med tillsynen utfärdar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 § eller avbryter verksamhet som medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka. Protokollet ska utan dröjsmål delges parterna.

~~81 §~~

Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten

~~Om landskapets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i denna lag, ska myndigheten bestämma att de ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska en frist utsättas.~~

~~Om landskapets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift enligt denna lag konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i någon annan lag och bedömer att bristerna medför allvarig risk för människors säkerhet, kan myndigheten bestämma att bristerna ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska landskapets räddningsmyndighet underrätta den behöriga tillsynsmyndigheten om saken.~~

~~Om en brist eller ett felaktigt förfarande som konstaterats i samband med en tillsynsuppgift eller annars medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka, får räddningsmyndig-~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

~~heten vid behov genast avbryta verksamheten och bestämma om nödvändiga åtgärder för att förebygga olyckor. Beslutet ska genast iakttas.~~

~~82 §~~

~~Särskilda säkerhetskrav~~

~~Om verksamheten eller förhållandena på en plats medför större risk än normalt för människors säkerhet, brandsäkerheten eller miljön, kan landskapets räddningsmyndighet om det är nödvändigt ålägga verksamhetsidkaren att till platsen skaffa ändamålsenlig släckningsmateriel och annan utrustning som underlättar räddningsarbetet eller installera en automatisk släckanläggning eller att på platsen vidta andra nödvändiga åtgärder för förebyggande av olyckor och skydd av människor och egendom vid olyckor.~~

~~Om uppfyllandet av säkerhetskraven på platsen i fråga förutsätter bygglov eller åtgärdstillstånd, ska landskapets räddningsmyndighet i samband med beredningen av ett i 1 mom. avsett föreläggande höra kommunens byggnadstillsynsmyndighet enligt 124 § i markanvändnings- och bygglagen om de särskilda säkerhetskraven på den platsen.~~

~~83 §~~

~~Försvarmaktens platser som ska hemlighållas~~

~~Bestämmelserna i 78 § gäller inte platser som Försvarmakten besitter, om dessa ska hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet och Försvarmakten har meddelat landskapets räddningsmyndighet att den själv sköter tillsynsuppgiften. Försvarmakten svarar för brandsynen på dessa platser. Närmare bestämmelser om brandsyner får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.~~

~~87 §~~

~~Skyldighet att lämna statistiska uppgifter~~

~~Den lokala räddningsmyndigheten ska avgiftsfritt lämna inrikesministeriet, regionförvaltningsverket och Räddningsinstitutet sådana uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt uppgifter ur åtgärdsregistret som behövs för statistik. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning och de kan även innehålla sekretessbelagd information.~~

~~88 §~~

~~Rätt att få uppgifter i samband med brandutredning och undersökning av olyckor~~

~~När landskapets räddningsmyndighet utför brandutredning enligt 41 § och när medlemmar och sakkunniga i en undersökningskommission förordnats att undersöka en olycka i enlighet med 107 § har de rätt att få tillträde till olycksplatsen och att ta prover samt att oberoende av sekretessbe-~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

~~stämmelserna av företrädaren för olycksplatsen och myndigheterna avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för utredningen eller undersökningen.~~

89§

Rätt att få uppgifter för räddningsverksamhet och tillsynsuppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna har räddningsmyndigheten för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter.

I detta syfte har räddningsmyndigheten, både för att sköta tillsynsuppgifter och för att planera och fullgöra räddningsverksamheten, rätt att

1) få uppgifter om geografiska datamängder som avses i lagen om en infrastruktur för geografisk information (421/2009),

2) få uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009):

a) fullständigt namn enligt 13 § 1 mom. 1 punkten,
b) personbeteckning enligt 13 § 1 mom. 2 punkten,
c) hemkommun och bostad där, tillfällig bostad samt sådana uppgifter om en fastighet, byggnad och lägenhet som specificerar personens hemkommun och bostad där enligt 13 § 1 mom. 3 punkten,

d) av en person uppgett modersmål och kontaktspråk enligt 13 § 1 mom. 20 punkten,
e) av en person lämnad uppgift om postadress och andra kontaktuppgifter samt yrke enligt 13 § 1 mom. 22 punkten,

f) uppgifter enligt 14 §,
g) uppgifter enligt 15 §,
h) beskrivningar av en lägenhet eller lokal och dess egenskaper enligt 16 § 1 mom. 2 punkten,
i) besittningsrätten till och användningen av en bostadslägenhet enligt 16 § 1 mom. 3 punkten,
3) få uppgifter om tillsynsobjekt ur Säkerhets- och kemikalieverkets register över tillsynsobjekt,

4) från polisen få uppgifter om anmälningar som gäller anordnandet av offentliga tillställningar enligt 14 § i lagen om sammankomster (530/1999),

5) från sjukvårdsdistrikten få uppgifter om koordinaterna och uppgiftskoderna för första insatsen och prehospital akutsjukvård specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna,

6) få sådana identifikationsuppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som avses i 4 § 1 mom. i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),

7) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt 3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002),

8) från kommunens byggnadstillsynsmyndighet få uppgifter om bygglov enligt 125 § och åtgärdstillstånd enligt 126 § samt ansökningar om sådana enligt 131 § i markanvändnings- och bygglagen på det sätt som överenskommits tillsammans med byggnadstillsynsmyndigheten,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

9) få sådana i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet som behövs för räddningsmyndighetens säkerhet eller arbetarskyddet,

10) få uppgifter som avses i 90 § 3 mom.,

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för skötseln av tillsynsuppgifter få

1) uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster:

a) civilstånd enligt 13 § 1 mom. 5 punkten,

b) medborgarskap enligt 13 § 1 mom. 14 punkten,

2) uppgifter av andra myndigheter om särskilda riskobjekt med tanke på förebyggandet av olyckor i det syfte som föreskrivs i 42 § 1 mom. i denna lag, specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna.

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten

1) från Transport- och kommunikationsverket få uppgifter som är nödvändiga för att räddningsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter ur det register för trafik och transport som avses i avdelning V i lagen om transportservice (320/2017),

2) från teleföretag få uppgifter som behövs för lagstadgade uppgifter som avser upprätthållande av räddningsverksamheten i enlighet med 323 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Rätten att få de uppgifter som avses ovan i denna paragraf gäller också uppgifter som lämnas genom gränssnitt eller annars elektroniskt.

Bestämmelserna i 1—4 mom. gäller inte i 83 § avsedda platser som ska hemlighållas. Försvarsmakten ska ändå ge den lokala räddningsmyndigheten och nödcentralen nödvändiga uppgifter om platsen för att ett räddningsuppdrag ska kunna utföras säkert och på tillbörligt sätt.

89 a §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter

Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av de myndigheter som deltar i eller ger handräckning för räddningsverksamheten få uppgifter som behövs för planeringen av räddningsverksamheten och som gäller dessa myndigheters aktionsberedskap och beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter för personalen samt sådana uppgifter om de register som avses i 91—94 § i räddningslagen som är nödvändiga för planeringen av räddningsverksamheten.

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

1) uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet,

2) uppgifter om fartyg samt fartygs- och godstrafik ur hamnverkets datasystem,

3) uppgifter om fiskefartyg, fartygens ägare och innehavare samt fartygens verksamhet av fiskerimyndigheterna,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

4) uppgifter om båtar samt deras ägare och innehavare ur det register för trafik och transport som Transport- och kommunikationsverket för och det fritidsbåtsregister som registermyndigheten i landskapet Åland för,

5) uppgifter om fartyg samt deras ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Transport- och kommunikationsverket för och det fartygsregister som Statens ämbetsverk på Åland för,

6) uppgifter om fartygstrafiken ur det fartygstrafikservicesystem som förvaltas av leverantören av fartygstrafikservice och uppgifter om övervakningen av havsområdet från Försvarmakten,

7) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens datasystem,

8) uppgifter om nödmeddelanden och farliga situationer ur Gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister, samt

9) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador enligt följande:

1) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem,

2) uppgifter om arten av företagets verksamhet och mängderna farliga kemikalier och explosiva varor ur det register som avses i 130 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och som förs av Säkerhets- och kemikalieverket,

3) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

Uppgifterna får också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

89 b §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av företag och sammanslutningar

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

1) av upplagrare och distributörer av olja och andra skadliga ämnen uppgifter om de produkter som använts i företaget och uppgifter om upplagringen av dem,

2) av rederier, organisationer i båtbranschen och företag som tillhandahåller rese-, frakt-, hamn-, varvs- och räddningstjänster uppgifter om ett fartygs besättning, passagerare och last,

3) av industri- och affärsföretag uppgifter om kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler, utrymmen och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring, och

4) uppgifter av andra motsvarande aktörer som förfogar över uppgifter som behövs för att bekämpa och förebygga oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt avvärja personskador.

Uppgifterna får också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

96 §

Vissa avgiftsbelagda prestationer

Räddningsverket kan ta ut en avgift för

- 1) brandsyn eller annan tillsynsåtgärd enligt den tillsynsplan som avses i 79 §,
- 2) uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen,
- 3) uppdrag som är avgiftsbelagda enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

Det lokala räddningsväsendet bestämmer avgifterna i en taxa som det godkänner. Det lokala räddningsväsendet ska fastställa de avgifter som tas ut för dess prestationer så att de högst motsvarar räddningsväsendets totalkostnader för produktionen av prestationen.

En förutsättning för att den avgift som avses i 1 mom. 2 punkten tas ut är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt larm och att den lokala räddningsmyndigheten skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen eller vidta andra behövliga åtgärder för att förhindra felaktiga brandlarm. Avgifterna enligt 1 mom. 1 och 2 punkten får tas ut hos objektets ägare eller innehavare eller verksamhetsidkaren.

Avgifter enligt 1 mom. är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om den avgift som fastställts för en åtgärd inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut på det försenade beloppet enligt högst den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen får vara tidigast två veckor efter tidpunkten för tillhandahållandet av den tjänst som ligger till grund för avgiften. I stället för dröjsmålsränta får myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift på fem euro, om beloppet av dröjsmålsräntan är mindre än så.

~~99 §~~

~~*Kostnader för släckning av skogs- och terrängbränder*~~

~~Om en skogsbrand eller terrängbrand har spritt sig till ett område som omfattar flera landskap, betalas släckningskostnaderna av det räddningsverk inom vars område branden började, om inte något annat avtalas. De övriga räddningsverken ska betala sin andel av dessa kostnader i förhållande till den eldhärjade arealen eller enligt någon annan skälig grund.~~

99 a §

Ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt myndigheter som deltagit i eller gett handräckning vid bekämpningen har rätt att av den som ansvarar för skadan eller olyckan eller av dennes försäkringsgivare få ersättning för de kostnader som bekämpningen medfört i enlighet med vad som i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994), sjölagen (674/1994), trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) eller någon annan lag föreskrivs om ersättning för miljöskador.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

Bestämmelser om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och myndigheter som deltagit i bekämpningen eller gett handräckning vid den att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för oljebekämpning finns i lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004). I fråga om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen och för myndigheter som deltagit i bekämpningen eller lämnat handräckning vid den att få ersättning ur internationella oljeskadefonden tillämpas vad som avtalats om detta på ett för Finland bindande sätt.

Gränsbevakningsväsendet eller räddningsväsendet, som ansvarar för bekämpningen av oljeskador, betalar dock kostnaderna för bekämpningsåtgärderna till dess att ersättning enligt 1 eller 2 mom. har fått. Inrikesministeriet betalar på motsvarande sätt kostnaderna för bekämpningen av fartygskemikalieolyckor.

Rätten att få ersättning av den som är ansvarig för en skada övergår från den som med stöd av 102 § har fått ersättning av medlen för den myndighet som svarar för bekämpningen av oljeskador till den myndigheten till den del myndigheten har betalat ersättning.

Rätten att få ersättning av den som är ansvarig för skadan övergår från den som med stöd av 103 § har fått ersättning av staten till staten till den del staten har betalat ersättning.

99 b §

Ersättning för skador i samband med räddningsarbete

Om ett fartyg, dess last eller annan egendom ombord i en i 36 b § avsedd situation har tillfogats mer skada än vad som kunde ha väntats i samband med sedvanligt räddningsarbete och om ingen annan kan anses vara ersättningsskyldig, ska staten ersätta den överskjutande delen.

100 §

Statsunderstöd

Om befolkningsskyddsåtgärder orsakar en kommun särskilt betungande kostnader, kan kommunen inom de gränser som anges i statsbudgeten beviljas understöd enligt prövning för kostnaderna. På understödet tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001).

102 §

Ersättningar och arvoden för räddningsuppgifter

Räddningsverket eller Gränsbevakningsväsendet betalar ersättning, om kläder, utrustning och arbetsredskap som är personliga har förstörts eller förkommit, till den som

1) har vidtagit räddningsåtgärder på eget initiativ med stöd av den handlingsskyldighet som föreskrivs i 3 §,

2) har deltagit i räddningsverksamhet som medlem i en avtalsbrandkår eller annan sammanlutning som ingått avtal,

3) har förordnats att bistå vid räddningsverksamhet i enlighet med 37 § 1 mom., eller

4) frivilligt har deltagit i räddningsverksamhet på det sätt som avses i 51 §.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

En förutsättning för att ersättning enligt 1 mom. ska betalas är att skadeanmälan har gjorts till räddningsledaren eller räddningsverket så snart som möjligt. Ersättning ska sökas skriftligen inom tre månader från det att skadan inträffade.

Räddningsverket eller Gränsbevakningsväsendet betalar ett skäligt arvode till den som i enlighet med 37 § 1 mom. förordnats att delta i räddningsverksamhet.

103 §

Ersättning för olycksfall och yrkessjukdom i samband med räddningsverksamhet

För olycksfall eller yrkessjukdom som har drabbat någon i räddningsverksamhet eller befolkningsskyddsuppgifter betalas ersättning av statens medel enligt samma grunder som för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). Ersättning betalas endast till den del som den skadade inte har rätt till en minst lika stor ersättning enligt någon annan lag. Rätt att få ersättning har den som

- 1) har vidtagit räddningsåtgärder på eget initiativ med stöd av handlingsskyldigheten enligt 3 §,
- 2) hör till en avtalsbrandkår eller annan sammanslutning som har ingått avtal men inte är berättigad till ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 3) i enlighet med 37 § 1 mom. har förordnats att bistå vid räddningsverksamhet,
- 4) frivilligt har deltagit i räddningsverksamhet på det sätt som avses i 51 §, eller
- 5) med stöd av 67 § har förordnats att delta i befolkningsskyddsutbildning.

Ersättning enligt 1 mom. betalas dock alltid, om ett olycksfall har inträffat eller en yrkessjukdom orsakats då en industri- eller anstaltsbrandkår har anlitats för räddningsverksamhet utanför anstalten.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också utbildningsverksamhet enligt denna lag för en avtalsbrandkår och en annan sammanslutning som ingått avtal och fastighetsskötsel och materielvård samt första insatsen i anslutning till avtalsenliga uppgifter.

Ett ärende som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av denna paragraf behandlas av Statskontoret. På behandlingen av ersättningsärenden och sökande av ändring i beslut i ersättningsärenden tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

104 §

Sökande av ändring

~~I ett beslut om sotningsavgift enligt 59 § 3 mom. och ett beslut enligt 96 § 2 mom. som gäller avgifter får ändring sökas på det sätt som anges i kommunallagen (410/2015).~~

105 §

Vite och hot om tvångsutförande

Den som

- 1) åsidosätter skyldigheten enligt 11 § 1 mom. att märka ut räddningsvägar på lämpligt sätt,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

2) åsidosätter skyldigheten enligt 12 § 1 mom. att hålla släcknings-, räddnings- och bekämpningsmateriel, anordningar som underlättar släcknings- och räddningsarbetet, branddetektorer, övriga larmanordningar och anordningar som varnar om överhängande fara, skyltar och belysning som anger utrymningsvägar eller skyddsrummens utrustning och anordningar i funktionsdugligt skick samt underhållna och inspekterade på behörigt sätt,

3) åsidosätter skyldigheten enligt 13 § att ~~ombesörja sotning samt~~ sköta underhåll och rengöring av ventilationskanaler eller ventilationsanordningar eller skyldigheten enligt 13 a eller 13 b § att se till att eldstäder och rökkanaler underhålls, att sotning utförs eller att hålla stegar, tillträdesvägar på tak och säkerhetsutrustning hålls i skick,

4) åsidosätter skyldigheten enligt 15 § att göra upp räddningsplan,

5) åsidosätter skyldigheten enligt 17 § att utrusta en bostad, inkvarteringsutrymmen, en vårdinrättning eller lokaler som hör till service- eller stödboende med brandvarnare eller andra anordningar som så tidigt som möjligt upptäcker en begynnande eldsvåda och varnar om den, 6) åsidosätter skyldigheten enligt 19 § att göra en utredning om utrymningssäkerheten och inte lämnar den till räddningsmyndigheten och byggnadstillsynsmyndigheten,

7) åsidosätter skyldigheten enligt 20 § att göra upp en genomförandeplan för utrymningssäkerheten inom utsatt tid,

8) åsidosätter skyldigheten enligt 48 § att göra upp en extern räddningsplan för ett objekt som orsakar särskild risk, informera om planen eller ordna övningar för att säkerställa att planen fungerar,

9) åsidosätter skyldigheten enligt 71 § att inrätta skyddsrum,

10) åsidosätter skyldigheten enligt 72 § att istandsätta skyddsrum i samband med ändringar och reparationer,

11) inte iakttar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 §,

12) inte iakttar eller uppfyller särskilda säkerhetskrav som ställts i enlighet med 82 §,

13) motsätter sig att anordningar enligt 108 § som räddningsväsendet behöver placeras i en byggnad eller konstruktion,

14) åsidosätter skyldigheten att skaffa anordningar som säkerställer myndighetsnätets användbarhet och som räddningsmyndigheten bestämt om med stöd av 109 § eller att hålla anordningarna i funktionsdugligt skick, eller

15) åsidosätter skyldigheten enligt 22 a—22 c § att ha bekämpningsberedskap för oljeskador eller fartygskemikalieolyckor,

kan genom beslut av den behöriga räddningsmyndigheten åläggas att inom en viss tid rätta till vad som har gjorts eller försummats. Beslut i ett ärende som avses i 8 punkten fattas dock av regionförvaltningsverket.

106 §

Straff

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) åsidosätter handlingsskyldigheten enligt 3 §,

2) väsentligt åsidosätter skyldigheten enligt 4 § 1 mom. att visa aktsamhet i syfte att undvika brandrisk eller risk för någon annan olycka och skada,

3) bryter mot förbudet i 6 § att göra upp öppen eld,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

4) utför hyggesbränning på skogsmark utan tillsyn av en yrkesman inom skogsbranschen enligt 7 § 2 mom.,

5) åsidosätter skyldigheten enligt 8 § att underrätta räddningsverket om hygges- eller halmbränning,

6) bryter mot kraven på brand- och utrymningssäkerhet enligt 9 § eller förvarar lättantändligt material eller andra lättantändliga föremål i strid med paragrafen,

7) åsidosätter skyldigheten enligt 10 § att se till byggnaders utgångar eller gångar, bryter mot förbudet att förvara föremål vid utgångarna och i gångar eller åsidosätter skyldigheten att vid behov märka och belysa utgångarna och gångar på lämpligt sätt,

8) åsidosätter skyldigheten enligt 11 § att hålla räddningsvägar farbara och fria från hinder eller bryter mot förbudet att parkera eller placera andra hinder på räddningsvägar,

9) åsidosätter skyldigheten enligt 16 § att lämna räddningsplanen för en offentlig tillställning till räddningsmyndigheten inom föreskriven tid,

10) åsidosätter skyldigheten enligt 22 § att avbryta torvutvinning,

11) åsidosätter skyldigheten enligt 37 § 1 mom. att delta i räddningsverksamhet,

12) bryter mot förbudet enligt 37 § 4 mom. att lämna en brand- eller olycksplats,

13) åsidosätter skyldigheten enligt 61 § att i **sotningsintyget nämna meddela** fel eller brister **som observerats** i eldstäder och rökkanaler,

14) åsidosätter skyldigheten enligt 62 § att **underrätta räddningsverket om allvarliga fel eller brister som observerats i eldstäder och rökkanaler** ~~och som medför brandrisk föra förteckning över de objekt som sotats eller spara uppgifterna om utförd sotning~~, eller

15) åsidosätter sin skyldighet enligt 80 § 2 mom. att visa upp där avsedda handlingar, ska, om inte gärningen ska betraktas som ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för *räddningsförseelse* dömas till böter.

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter sin skyldighet att delta i utbildning enligt 67 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *befolkningsskyddsförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om straff för försummelse av räddningsåtgärd finns i 21 kap. 15 § i strafflagen och bestämmelser om straff för ovarsam hantering av eld i 44 kap. 12 § i strafflagen.

I fråga om parkeringsbot som påföljd för parkering på räddningsväg föreskrivs särskilt.

Den som underlåter att göra upp en plan eller skaffa de förnödenheter och den materiel som avses i 22 a—22 c §, ska om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *oljebekämpningsförseelse* dömas till böter.

108 §

Installation av räddningsväsendets anordningar

~~Landskapets räddningsmyndighet har rätt att placera anordningar som räddningsväsendet behöver i byggnader och konstruktioner. Byggnadens eller konstruktionens ägare och innehavare ska höras innan anordningarna placeras. I fråga om placeringen tillämpas vad som i 161—163 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs om placeringen av samhällstekniska anordningar.~~

Betänkande FvUB 19/2018 rd

109 §

Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet

Om ett i 250 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsett myndighetsnätets tillgänglighet av orsaker som har att göra med konstruktionen hos en byggnad eller konstruktion är förhindrad eller otillräcklig i en byggnad eller konstruktion där risken för människors säkerhet är större än sedvanligt och räddningsverksamheten därför inte kan skötas på behörigt sätt, kan den lokala räddningsmyndigheten bestämma att byggnadens eller konstruktionens ägare ska skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer myndighetsnätets tillgänglighet och se till att de är i funktionsdugligt skick.

111 a §

Efterbehandling av oljeskador

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Kommunen ansvarar vid behov för efterbehandlingen inom sitt område. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen.

Efterbehandlingen leds av den myndighet som den berörda kommunen bestämt. Närings-, trafik- och miljöcentralen styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Vad som i 36 § 2 mom. och 36 a § föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren, gäller även den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 89 a och 89 b § föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter, gäller även den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 99 a § 1 mom. föreskrivs om myndigheters rätt att få ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor tillämpas även på kommuners rätt att få ersättning för kostnaderna för efterbehandling. Bestämmelser om kommuners rätt att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för efterbehandling finns i lagen om oljeskyddsfonden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Planerna för räddningsväsendet enligt 47 § ska uppdateras och vid behov förnyas och planerna för befolkningsskyddet enligt 65 § ska uppgöras inom ett år från ikraftträdandet av lagen.

Bestämmelsen om skyldighet att inrätta skyddsrum i samband med nybygge i 71 § 1 mom. tillämpas också på ett sådant byggnadsprojekt för vilket bygglov har sökts redan före ikraftträdandet av denna lag men efter det att den blivit stadfäst, om tillämpningen av denna lag för byggnadens ägare leder till lindrigare krav på inrättande av skyddsrum.

Sådana personer i bisyssla eller sådana till avtalspersonal hörande personer vid räddningsväsendet som vid ikraftträdandet av denna lag har behörighet som person i bisyssla vid räddningsväsendet eller behörighet för uppgifter för avtalspersonal är fortfarande behöriga att vara verk samma i motsvarande uppgifter.

2.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om Räddningsinstitutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) 1 § och
fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 472/2008, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om Räddningsinstitutets uppgifter och förvaltning, den utbildning som ges vid Räddningsinstitutet samt studerandenas rättigheter och skyldigheter. Huvudman för Räddningsinstitutet är staten och det lyder under inrikesministeriet.

2 §

Räddningsinstitutets uppgift

Räddningsinstitutet ska också ansvara för beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för i räddningsverksamhet deltagande personal i bisyssla och personal hos en i 2 a § 1 mom. 5 punkten i räddningslagen avsedd avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om brandskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om brandskyddsfonden (306/2003) 5, 10 och 12 §, 13 § 3 mom. samt 14 § 2 mom. och den finska språkräkten i 18 § 2 mom., av dem 5 § sådan den lyder i lag 1422/2009 ~~och 14 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1057/2006~~, som följer:

5 §

Redovisning av brandskyddsavgifter

Regionförvaltningsverket ska betala in brandskyddsavgifterna till brandskyddsfonden före utgången av det kalenderår då debiteringen verkställdes. En försäkringsmäklare som avses i 2 § 2 mom. ska på eget initiativ senast den 15 september betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer.

10 §

Brandskyddsfondens förvaltning

Brandskyddsfonden förvaltas av inrikesministeriet och står under dess tillsyn. Allmän styrning och övervakning av brandskyddsfonden hör till inrikesministeriets uppgifter. Ministeriet har rätt att meddela allmänna föreskrifter om ordnandet av fondens förvaltning och skötseln av fondens ekonomi. Inrikesministeriet har i uppgift att särskilt övervaka fondens ekonomi och verksamhet samt att fondens bokföring sköts på ett ändamålsenligt sätt. Inrikesministeriet har rätt att få alla behövliga uppgifter och utredningar av fonden.

Inrikesministeriet godkänner fondens resultatmål på framställning av fondens styrelse.

Brandskyddsfonden kan inom ramen för fondens medel ha personal i inrikesministeriets tjänst.

Fondens styrelse sköter brandskyddsfondens förvaltning samt ser till att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har i uppgift att besluta om ärenden som är betydelsefulla och vittsyftande med tanke på fondens verksamhet och ekonomi samt att se till att tillsynen över bokföringen och finansförvaltningen sköts på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har särskilt i uppgift att

- 1) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan,
- 2) besluta om fondens budget och om dispositionsplanen för fondens medel,
- 3) besluta om understöd och annan finansiering som beviljas ur fonden inom ramarna för resultatmålen,
- 4) sköta fondens likviditet,
- 5) godkänna och underteckna fondens bokslut och sända det till inrikesministeriet, samt att

Betänkande FvUB 19/2018 rd

6) till inrikesministeriet framställa förslag om användning av fondens överskott eller om täckande av underskott med medel ur fonden.

Brandskyddsfondens styrelse består av en ordförande samt sju medlemmar, som var och en har en personlig suppleant. Inrikesministeriet utser ordföranden samt medlemmarna och suppleanterna för en mandatperiod på tre år. Inrikesministeriet befriar styrelsen eller dess ordförande, en medlem eller en suppleant från sitt uppdrag.

Lönerna till styrelsen och fondens personal samt de övriga förvaltningsutgifter som föranleds av verksamheten betalas med medel ur brandskyddsfonden.

12 §

Bokföring, betalningsrörelse och bokslut

I fråga om brandskyddsfondens bokföring, betalningsrörelse, övriga redovisning och bokslut iakttas lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Inrikesministeriet beslutar om fastställande av fondens bokslut, användning av fondens överskott och täckande av underskott med medel ur fonden samt om övriga åtgärder som fondens bokslut ger anledning till. Utöver ett utlåtande av fondens revisorer inhämtar inrikesministeriet de uppgifter och utredningar om fondens ekonomi och verksamhet som ministeriet behöver som grund för sitt beslut.

13 §

Revision

Om en revisor under räkenskapsperioden finner att det finns skäl till betydande anmärkning i fråga om förvaltningen och ekonomin i brandskyddsfonden, ska fondens styrelse och inrikesministeriet omedelbart underrättas om saken.

~~14 §~~

~~*Understöd och annan finansiering*~~

~~Ur brandskyddsfonden kan beviljas allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, landskap och avtalsbrandkårer.~~

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 19/2018 rd

I enlighet med proposition RP 138/2018 rd föreslår utskottet att lagförslag 4 i proposition RP 18/2018 rd förkastas.

I enlighet med proposition RP 138/2018 rd föreslår utskottet att lagförslag 5 i proposition RP 18/2018 rd förkastas.

I enlighet med proposition RP 138/2018 rd föreslår utskottet att lagförslag 6 i proposition RP 18/2018 rd förkastas.

I enlighet med proposition RP 138/2018 rd föreslår utskottet att lagförslag 7 i proposition RP 18/2018 rd förkastas.

8.

Lag

om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöräddningslagen (1145/2001) 4 § 1 och 2 mom., sådana de lyder, ~~+ mom. i lag 752/2014 och 2 mom. i lagarna 1660/2009 och 752/2014~~ i lag /, som följer:

4§

Övriga myndigheter och aktörer som deltar i sjöräddning

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, den lokala räddningsmyndigheten som avses i räddningslagen (379/2011), Transport- och kommunikationsverket, Trafikledsverket, polisen, Försvarmakten, social- och hälsovårdsmyndigheterna, Tullen och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver Gränsbevakningsväsendet skyldiga att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheternas uppgifter inom sjöräddningstjänsten är följande:

- 1) Nödcentralsverket deltar, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten,
- 2) Transport- och kommunikationsverket ansvarar för fartygssäkerheten och utvecklandet av den och ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till Gränsbevakningsväsendets förfogande,

Betänkande FvUB 19/2018 rd

3) Meteorologiska institutet ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till Gränsbevakningsväsendets förfogande och tillhandahåller för Gränsbevakningsväsendet de väder- och havstjänster som sjöräddningstjänsten behöver,

4) Trafikledsverket ansvarar för trafikledsnätet och utvecklandet av det samt för ordnandet av den fartygstrafikservice som avses i lagen om fartygstrafikservice (623/2005), tillställer Gränsbevakningsväsendet en uppdaterad marin lägesbild över fartygstrafiken och verkställer med hjälp av leverantören av fartygstrafikservice Gränsbevakningsväsendets beslut om fartygstrafiken samt deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

5) **det lokala räddningsväsendet**, polisen och Tullen deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande; det lokala räddningsväsendet deltar i den specialutbildade insatsstyrkan till sjöss om det lokala räddningsväsendet och Gränsbevakningsväsendet särskilt har avtalat om detta,

6) Försvarsmakten övervakar, i samband med övervakningen av den territoriella integriteten, havsområdet för att upptäcka och lokalisera olyckor och farliga situationer samt deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa sin särskilda sakkunskap, personal och materiel till förfogande,

7) social- och hälsovårdsmyndigheterna svarar för organisering av akutvårdstjänsten och för tillhandahållandet av telemedicinsk rådgivning,

8) miljömyndigheterna ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till Gränsbevakningsväsendets förfogande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen för sjöfarten

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) 12 kap. 3 § och *ändras* 12 kap. 6 § 1 mom. och 14 § 2 mom. som följer:

Betänkande FvUB 19/2018 rd

12 kap.

Tillsyn och administrativt tvång

6 §

Gränsbevakningsväsendets tillsynsuppgifter

Gränsbevakningsväsendet är ledande tillsynsmyndighet vid tillsynen över efterlevnaden i Finlands territorialvatten och ekonomiska zon av vad som i denna lag föreskrivs och med stöd av den föreskrivs och bestäms om utsläpp till vatten från fartyg.

— — — — —

14 §

Ställande av säkerhet

Beslut om säkerheten och om säkerhetens storlek fattas av inrikesministeriet. Beslutet får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet ska följas även om det överklagas. Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär. För deponering av säkerheten gäller vad som föreskrivs i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet. Säkerheten ska återställas till den som ställt den när det inte längre finns skäl att kvarhålla den.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 19/2018 rd

I enlighet med proposition RP 138/2018 rd föreslår utskottet att lagförslag 10 i proposition RP 18/2018 rd förkastas.

11.

Lag

om upphävande av lagen om bekämpning av oljeskador

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 5.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Veera Ruoho saml
medlem Wille Rydman saml
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tapani Tölli cent
ersättare Laura Huhtasaari saf.

Betänkande FvUB 19/2018 rd

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.